

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

LDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

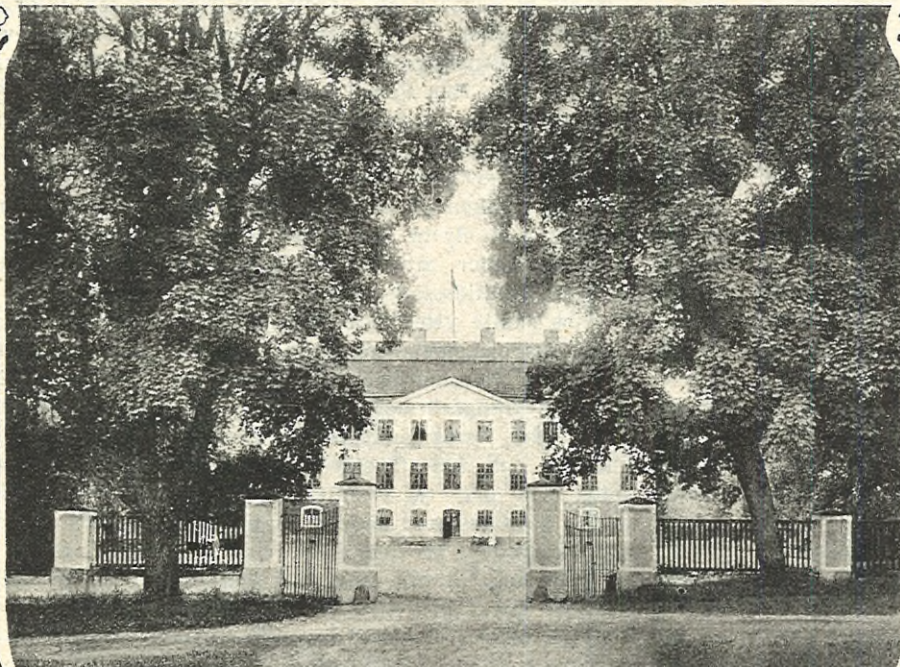
Guldbröllopsparet på Kafås

RIKSMARSKALKEN FRIHERRE
FREDRIK VON ESSEN

FRIHERRINNAN AURORE VON
ESSEN, FÖDD BRAHE

PÅ DEN vackra fäderne-
gården Kafås firade vår
gamle vördade riksmarskalk,
excellensen Fredrik von Essen
och hans maka friherrinnan
Aurore von Essen, född Brahe,
för några dagar sedan sitt
guldbröllop med en impone-
rande och stämningsfull fest-
lighet. Söner och döttrar, svär-
döttrar och svärsöner, barn-
barn och nära släkt och vän-
ner ur ätterna Brahe, Piper
och Essen, Posse och Reuter-
skiöld m. fl. bildade den-
na dag en krets kring guld-
bröllopsparet, som föröfrigt
hyllades på sin heders-

KAFÅS

dag af den kungliga familjen
och drottningen af Danmark,
genom telegram och gåfvor,
af vänner från när och fjär-
ran, af församlingsbor och
af sina egna talrika under-
lydande å Kafås och andra
gods. För dagen hade tagits
och utdelades till alla gäster
vid middagen det vackra och
intima porträtt af de äldre
makarna, som Idun i dag har
nöjet att kunna bringa sina
läsare jämte en närmare skild-
ring af excellensen som hus-
bonde och af festens förlopp
lämnad af en af deltagarna i
guldbröllophögtidligheterna.

"Sveriges första trädgårdsstad". En framtidsdröm.

För Idun af Gust. Stjernström.

GULDBRÖLLOPSFESTEN på Kafås var ej blott en fashionabel familjefest, i hvilken deltog representanter för flera af våra främsta adelssläkter, den var ock en enastående festdag för godsets underhållande.

"Excellensen på Kafås" är i enlighet med tradition inom den Essenska ätten en god och af sina underlydande omtyckt husbonde. Det vid stora egendomar tillämpade statssystemet, genom hvilket den underlydande förvandlas till blott och bart dagakarl, med stat och lön "utan den kära jordbiten" att på egen hand bruka och stå till svars för, har i excellensen von Essen ingen vän. Forna arrendegårdar stå alltjämt oantastade och innehafvas af ättlingarna till förra brukare, som i regel till sin död suttit kvar på gården, hvars öfvertagande barnen lärt sig betrakta som sitt rättmätiga arf. Torparen har sin trefna stuga och sitt lilla jordbruk, som binder honom vid hembygden och fosterjorden.

Ett rikt och lyckligt familjelif på Kafås gård har varit en föresyn för alla. Genom en human folklighet, en sällspord enkelhet i umgänget med allmogen samt förkärlek för hembygden vann redan i unga år excellensen allas hjärtan. En ädel sträfvan för de underhållandes bästa har därjämte alltid utmärkt honom.

Efter det redan tidigt på morgonen uppvaktning af Lifregementets husarer, vid hvilket excellensen vid yngre år tjänstgjort, genom öfverstelöjtnant von Platen, ryttmästare Lewenhaupt, ryttmästare von Post, löjtnant Cronstedt ägt rum, började vid middagstiden i strålände sol festligheterna med en högtidlighet i Hömbs gamla kyrka, hvarvid sonen, friherre Carl von Essen, å egna och syskonens vägnar till minne af föräldrarnas guldbrällöpsdag till Hömbs församling öfverlämnade ett praktfullt antependium. Församlingens kyrkoherde framförde församlingens tack och varma lyckönskningar samt nedkallade Guds välsignelse öfver guldbrällöpsparet.

Guldbrällöpsparet själf skänkte som minne för alla tider af dagen till församlingen den vackraste gåfva, bestående af ett präktigt skolkhus i herrgårdsstil, som med sina vackra lärorsalar och lärarebostäder ligger på stor egen tomt uppe på en höjd i kyrkans närhet. Sedan excellensen med ett tal för hembygden öfverlämnat skolkuset till församlingen invigdes det af biskop Danell. Ceremonien afslutades med sång af skolbarnen.

Den mera officiella delen af högtidigheterna var därmed förbi. Utanför corps-de-logiset på den stora gårdsplanen serverades nu vid långa bord festmiddag för de underhållande uppgående till ett antal af omkring 600, medan excellensens privata gäster samtidigt där intogo sin lunch. Men äfven nu förekommo uppvaktningar af tjänstemän och underhållande och traktens skytteförening.

Excellensens svar och tack för hyllningen framfördes med ungefär följande ord:

"När en ätt, såsom här är fallet, generation efter generation innehaft samma egendom bindas husbonde och folk vid hvarandra genom många osynliga band, kärlek och aktning å ömse sidor, och därför känner jag med mig, att alla på min och min oförlikneliga makas högtidsdag sagda, vackra ord äro uppriktigt menade och därför till hjärtat gående och med glädje mottagna."

En animerad släktmiddag ute i Kafås härliga park utgjorde festens slutnummer.

I.

B LAND DEN senaste tidens mest sympatiska sträfanden framstår den s. k. trädgårdsstatsfrågan. Den uppgift som här föreligger att lösa innebär det målmedvetna försöket att för framtiden skapa bättre stadssambällen än dem vi nu äga, d. v. s. att icke blott bygga prisbilliga och ändamålsenliga, mera estetiskt tilltalande och sunda bostäder, utan äfven från början ordna dessa samhällen fullt planmässigt och inrätta dem allt mera tillfredsställande i hygieniskt-socialt-kulturellt hänseende. Våra gamla städer äro mestadels århundradens verk. De ha understundom tillkommit på slump och utvecklats slumpvis och godtyckligt och under skiftande förhållanden. Visserligen har hvarje tid sökt mäta rätt med sitt ögonmått, men vanligtvis lämnat forntiden och framtiden ur sikte.

Vi känna alla, huru nutidens storstäder och till och med medelstora och jämförelsevis mindre städer vuxit enormt i de sista årtiondena, i det de från alla sidor dragit till sig landbefolkningarna. Hur detta kommit till och hur det lyckats är icke svårt att förstå. Med den moderna industriens uppkomst och snabba utveckling, som erbjuder högre betalning för arbetet i staden, med de allt snabbare och billigare kommunikationerna har det icke varit något konststycke. I städerna får man eller tror man sig få rikligare uppehälle och därtill förströelser och nöjen m. m., som landet icke mäktar skänka. Stadskulturen har många skimrande lockelser, förledande för ovana ögon, och det är ej få, som falla för dem.

Men stadslifvet har tyvärr med sina rikare löften också flere skuggsidor. Bland dessa är, såsom numera allbekant, kanske den allra svåraste den s. k. bostadsnöden, därför att den fått flere sociala missförhållanden och vådor i släpdrag, hvilka man till en början ej beaktade, men nu icke längre kan sluta ögonen för eller undgå att få kännning af. Trots allt flere skyhöga hyreskaserner i de större städerna, har det blifvit allt vanskligare att få bostäderna att räcka till, och de som finnas uppfylla långt ifrån måttet ifråga om utrymme, ljus, luft och hälsosamma inrättningar. Trångboddheten med allt slags elände har blott ökat. Men därur har framsprungit tanken på de gamla städernas decentralisering, att flytta undan och bort en del af trängseln eller att rent af bygga nya ändamålsenliga framtidsstäder för att upptaga dem, som eljes skulle ytterligare hopa sig i de gamla. Med ett ord bostadsnöden har blifvit till en trängande bostadsfråga, och denna har så att säga födt trädgårdsstadstanken.

I följd af vårt lands jämförelsevis obetydliga folkmängd och helt få större städer har bostadsnöden hos oss väl ej fått den skarpa som i andra tätbefolkade länder, ehuru den äfven här, särskildt i hufvudstaden, visar sig tryckande nog, och till och med våra småstäder ej undgått den. Men helt annorlunda är

DÄ VI i dag utbedja oss våra läsares uppmärksamhet för en samhällsfråga, som i dessa egna-hem-sträfanden tider bör kunna påräkna särskildt intresse, vilja vi ock med några ord presentera artikelförfattaren. D:r Gust. Stjernström var ursprungligen biblioteks- och språkman och utgaf åtskilliga äldre svenska handskrifter samt en bearbetning — Språket, dess lif och utveckling efter Whitney's "Life and Growth of Language" — som belönades med Letterstedtska priset. Afbruten genom nervös sjuklighet och under årtals vistelse i främmande länder, har han sedermera ägnat sig åt pedagogiska, hygieniska och sociala studier, hvarigenom han särskildt kommit att sysselsätta sig med trädgårdsstads- och kolonisationsfrågan. Äfven har han nyligen förberedt frågan om en folk- eller stadspark för Stockholm.

likvisst förhållandet t. ex. i industriens främsta land, England, med dess folkrikedom, dess öfvermåttan stora städer, i hvilka mer än två-tredjedelar af befolkningen bo, under det hos oss ännu på långt när ej hälften är stadsbefolkning. Oaktadt engelsmännen med sin kända konservatism i vanor och lif i det längst och ännu öfvervägande i de väl-situerade klaserna sökt fasthålla enfamiljshuset, som fordom var vanligt öfverallt, ett bruk som eljes städernas koncentrering och tomttyrheten sprängt och låtit de stora kasernerna, hysande ett mångtal familjer och kanske hundratals individer under samma tak, alltmer skjuta i höjden, det oaktadt trotsar bostadsnöden i England mångstades hvarje beskrifning, men härtill kommer de stora fabriksstäders förfärande osundhet m. m. Den uppmärksamme vandraren i dessa städers gamla kvarter, hvilken närmare synar de ur grottekvarnarna, fabrikena, frammyllrande folkmassorna, dessa till flertalet af slit, oriktig näring, alkoholism, vistelsen i osunda fabriker och osunda hem fördärvade gestalter och deras i gränder och rämnstenar krälände, ännu eländigare afkomma, får strax klart för sig, med hvilken svindlande fart folkförsämringen, degenerationen, här far fram. Här är sjuklighetens, folkdödlighetens, barnadödlighetens förklarade hemvist. Med skäl har ock på sista tiden läkare, lagstiftare och statsmän, filantroper m. fl. begynt undersöka och tänka på bot för dessa hela Englands befolkning hotande skador.

Ej under då, att behjärtade praktiska män med hela eländet för ögonen sökt göra något för dess afvändande! Därmed begynner först decentraliseringstanken. Jag vill här nämna ett par försök i denna riktning, som slagit synnerligen väl ut, som numera blifvit ryktbara såsom de egentliga pionjärerna för trädgårdsstadstanken.

Det var i slutet på 1870-talet, som kväkaren, numera den berömda filantropen och mecenaten George Cadbury kom på tanken att flytta sin redan då stora, nu flerdubbelt större chokladfabrik ut ur det företrädesvis osunda Birmingham. Cadbury utgick härvid från tanken och afsikten att skaffa sina arbetare bostäder i enfamiljshus med tillhörande trädgårdsland, ej större (han ansåg lämpliga storleken vara 700 kvadratmeter) än att familjen ensam skulle kunna sköta denna trädgård, och att ge familjefäderna ett medel att neutralisera fabriksarbetet genom trädgårdsarbete på lediga stunder samt att genom de i trädgården odlade produkterna bereda ett tillskott i sund näring, på samma gång en lättad i hemmets ekonomi. Det är således delvis samma tanke som ligger

GEORGE CADBURY.

PÄRMAR

Idun 1908
och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50 om rekvisition och likvid i postansning Iduns Hjälpreda, röda eller gröna... 0: 50 insändes.

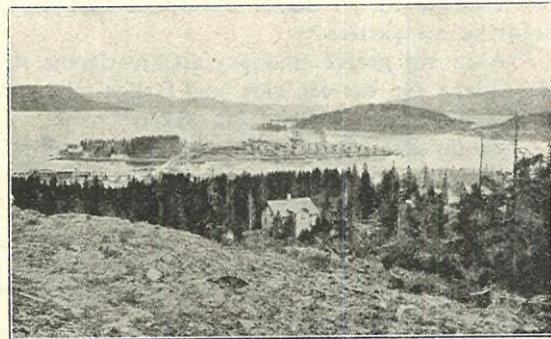
Svenska landskap.

En diktcykel af Hjalmar Wallander.

till grund för de s. k. koloniträdgårdarne. Ett passande välbeläget jordområde inköptes en half mil utanför staden. Här ute grundlades och har nått en storartad utveckling fabriksbyn, "trädgårdsbyn" (The Garden Village) Bournville, som i sina prydliga och komfortabla arbetarebostäder, sina rekreationsinrättningar (gymnastiklokaler, bad, förtjusande parker, lek- och sportplatser), skolor, kyrka m. m. utgör en mönsteranläggning i sitt slag. Bostäder med tomt och trädgård uthyrdes till en början enligt den gamla engelska sedvänjan på s. k. "long lease" (999 eller 99 år), men sedermera ändrades detta, så att nu uthyrning sker på hur kort tid som helst, och hyran med alla kontributioner inberäknade betalas pr vecka för helt hus med kök, dagrum, flere sofrum, badrum till 4 1/2—8 s. (4—7,25 kr.). Kolonien, som nu har öfver 3,000 invånare, skötes af en förvaltande förtroendenämnd. När området en gång blir färdigbebyggt, beräknas inkomsten af hyrorna årligen uppgå till 1 miljon pund (18 milj. kr.), och denna summa har mr Cadbury donerat att då utgå till understöd för anläggandet af nya dylika kolonier som Bournville — i sanning en storslagen och människovänlig tanke och gärning.

Den andra trädgårdsbyn är den af tvålfirman Lever Brothers i Liverpool utflyttade kolonien Port Sunlight. Namnet är nog världsbeaktat genom den i ett flertal länders hushåll begagnade tvättvålen. Port Sunlight är lika förträffligt ordnad som Bournville, men öfverglänsar måhända i byggnader, ty mr W. H. Lever har ej sparat kostnader, utan låtit Englands förnämsta arkitekter medverka vid anläggningen.

Trädgårdsbyn födde nu snart trädgårdsstaden. Men initiativtagaren var denna gång icke en framstående praktikens man, utan en tämligen obekant tidningsman och stenograf, Ebenezer Howard. Med kännedom om det djupa eländet bland Londons industribefolkning, med förebilderna i Bournville och Port Sunlight och påverkad af ännu andra erfarenheter från resor m. m., fick mr Howard tanken, att man skulle kunna i större skala fullfölja och utföra, hvad de båda förutnämnda kolonierna voro i mindre, idén alltså applicerad på flere eller många industrier i stället för på en, och att man skulle i en t. ex. i Londons närhet sålunda nyanlagd stad kunna därifrån utflytta en del industrier eller förlägga nya, som möjligtvis eljes skulle ytterligare tränga sig in i den gamla. Mr H. framlade sina idéer först i en mindre broschyr "To-Morrow" och sedan i ett mera utfördt arbete "Garden Cities of To-Morrow" (Framtidens Trädgårdsstäder) med en i alla detaljer väl genomtänkt och utarbetad plan, men dock i en något fantastisk utbrodering. Trädgårdsstaden skulle främst gagna industrien och dess ekonomiska framgång, förbättra arbetarnes lefnadsförhållanden i alla hänseenden, såsom förut nämnts om Bournville och Port Sunlight. Förnämsta skillnaden från den äldre stadstypen vore att bostadsstaden, villastaden, och de industriella etablissemangen förläggas på skilda platser, en i sanitärt hänseende synnerligen viktig sak. Men samhället hette trädgårdsstad, icke blott därför att hvarje hus borde ha sin lilla trädgård, utan därför att rundt om villa- och fabriksstaden förläggas ett bälte af trädgårdar och småbruk, som förse stadens invånare med friska förnödenheter. Den vill sålunda också gynna intensivare jordbruk och trädgårdsskötsel. Träd-

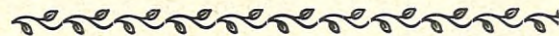

V.

Ångermanland.

UPP för blåa berget stiger skogen,
Norrlands skog med mörker i sitt fång.
Djupt därnere timmerflottar gunga,
floden brusar, och i rytmer tunga
stiger doft ur dalen mödans sång.

Här och hvar en öppen glänta lyser
som ett barnaöga på ett skratt,
och i norr en ensam fjällsjö blänker
lik en stjärna i en höstmörk natt.
Men där skogen sköflats ofvan stupet
och där brand och yxa märke satt,
låga hus sig fast vid berget klänga,
medan långt inunder, långt i djupet
ligger svart en väldig sågverkslänga
likt ett troll, bevakande sin skatt.

gårdsstaden skall i England på detta sätt äfven bli ett medel till småbrukets uppkomst. Det fantastiska låg hufvudsakligen däri, att förslagsställaren ville bygga staden i cirkelform, innerst

parker och offentliga byggnader, där omkring villastaden, i den tredje cirkeln fabriksområdet och slutligen den fjärde för småbruket. Förslaget mottogs därför till en början med skeptiskt småleende. Världsbladet "Times" skref därom bl. a: "alla detaljer i förvaltning m. m. äro på utomordentligt sätt utförda. Den enda svårigheten består i att kunna bygga staden, men det är ju som bekant — en småsak för utopisterna." Man ville därmed förutspå omöjligheten af planens förverkligande.

Men det gick annorledes. Mr H. är en energisk man. På otroligt kort tid fick han en mängd ansedda och förmögna personer intresserade för saken. Det bildades ett sällskap för idéns beaktgörande och spridande, en "Garden City Association", och ett par år därefter tvenne bolag för att förverkliga den med påföljd att 1903 inköptes ett par egendomar 60 kilometer norr om London, där den nya staden grundlades, den första trädgårdsstaden, Letchworth, "Världens första trädgårdsstad", som den ock kallas. Här förverkligas nu mr Howards nya stadstyp i skilda afdelningar med undantag af cirkelformen, ty i detta fall får man naturligtvis foga sig efter terrängförhållandena. Efter 5—6 år är Letchworth en stad på 5—6,000 invånare. Flere Londonindustrier, däribland en med 1,000 arbetare, ha utflyttat hit. Småningom förverkligas ock mr H:s förbättringsidéer i hygieniskt, kulturellt och socialt hänseende. För småbrukarefrågan arbetas med framgång. Ett utmärkande drag i trädgårdsstadens idén rör grunden, marken. Denna säljes icke, utan utarrenderas, uthyres efter en beräknad jordränta af 4 %, allt för att underlätta bebyggande och hindra tomtspekulation med prisstegring, hvilket i de gamla städerna utgör en väsentlig nackdel, såsom bekant, ej blott orsakande höga hyror, utan jämväl fördyrande alla lefnadsomkostnader.

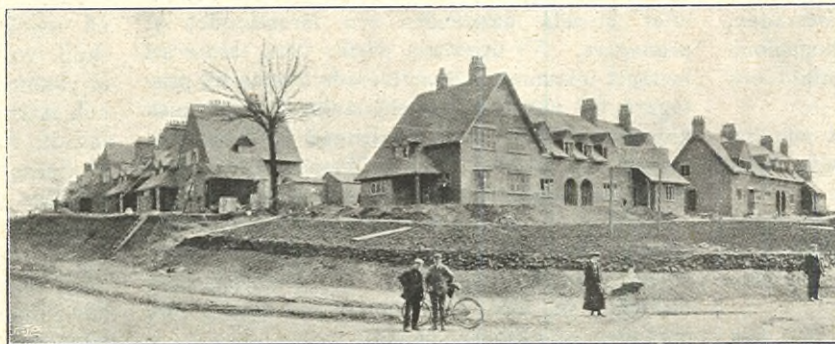
I denna nya stadstyp ha land och stad sammanmält. Den förenar stadens och landets fördelar och mildrar bådas olägenheter. Stadens ekonomiska och kulturella ljussidor paras med landets friskhet. Med det senare sammanhänger bestämmelsen att begränsa trädgårdsstadens storlek och folkmängd, så att den senare ej får öfverskrida 32—35,000 invånare.

Då f. n. trångboddhet och däraf föranledda missförhållanden råda i alla länders storstäder, är det ej underligt, att trädgårdsstadens rörelsen vunnit uppmärksamhet och anklang öfverallt. I flere länder har man begynt arbeta för frågan. Tyskland har motsvarande "Gartenstadt-Gesellschaft", Frankrike "Association des cités-jardins", äfven i Holland och Belgien, Italien, Amerika ha stiftats föreningar för ändamålet. Men man har ännu ej någonstades kommit därtill att realisera den nya staden fristående å la Letchworth. Man nöjer sig tillsvidare med att åstadkomma arbetarevillaförstäder utanför de gamla med enfamiljshus och trädgårdar. För de bättre situerade ha nog sådana kolonier getts sedan längre tid tillbaka. Äfven i England vill man i Londons omedelbara närhet skapa sådana "Garden Suburbs". Tyskland särskildt går fram på denna väg vid t. ex. Berlin, Dresden, Darmstadt, Karlsruhe m. fl.

(Forts.)

VILLAKVARTER I PORT SUNLIGHT.

VILLAKVARTER I LETCHWORTH.

Använd endast

KOCKUMS

PANSAR-Emaljerade

GJUTNA GRYTOR.

Giftfria.

Solida.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s

KALMAR 1:ma

- RISSTÄRKELSE -

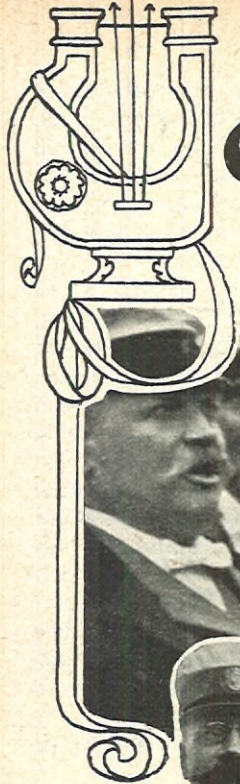
OBS! Guldmedalj i London 1906.

tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för *hvit-het, renhet* och *styrka*.

Finnes hos hvarje välsorterad spicerhandlare i hela riket.

Sångarmötet

i Stockholm den 17-18 Juli 1909

DET STÖRSTA af alla möten, som hållits och komma att hållas i Stockholm under denna mötes-sommar, och alldeles säkert det mest populära, gick förliden lördag och söndag af stapeln i Stockholm. Det hade gått ett riksuppbåd bland sångarna landet öfver, och medlemmar af 14 provinssångarförbund, till ett antal af närmare 3,000, hade hörsammat kallelsen med sina dirigenter i spetsen. Som goda patrioter började sångarna sin kampanj i det lätt-

eröfrade Stockholm med en storslagen tonhyllning å borggården för konungaparet. På lördagens afton konserterades så på utställningen och det blef en friluftskonsert af hittills okända dimensioner, åhörd af mångtusentals människor. Icke mindre lyckad blef söndagens konsert på Skansen.

Ett varaktigt minne af sångardagarna är Svenska rikssångarförbundet, som bildades vid sammanträde på söndagen.

1. Stadsingenjör G. Hultquist, sångarmötets sekreterare och ene ledare. 2. Hr Hultquist på anförareestraden. 3. Rektor G. Kallstenius, sångarmötets andre ledare. 4. Sångarskarorna på utställningen. 5. Dalarnas sångarförbund sjunger på Skansen. 6. Sångarhyllningen på slottsborggården. 7. Konungaparet tackar för hyllningen. Foto för Idun af A. Blomberg.

Hillevis ströftåg på utställningen

VI.

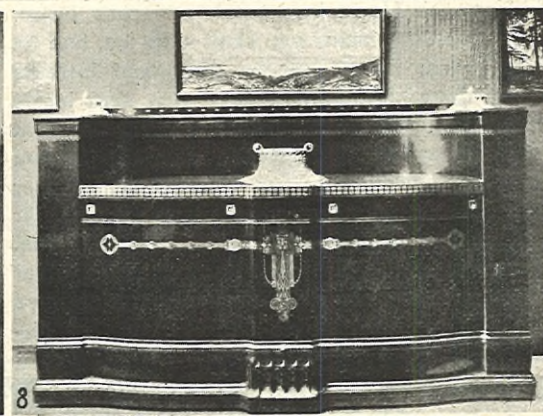
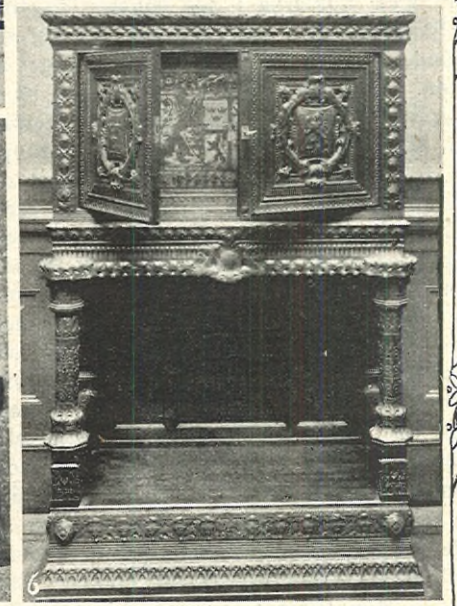
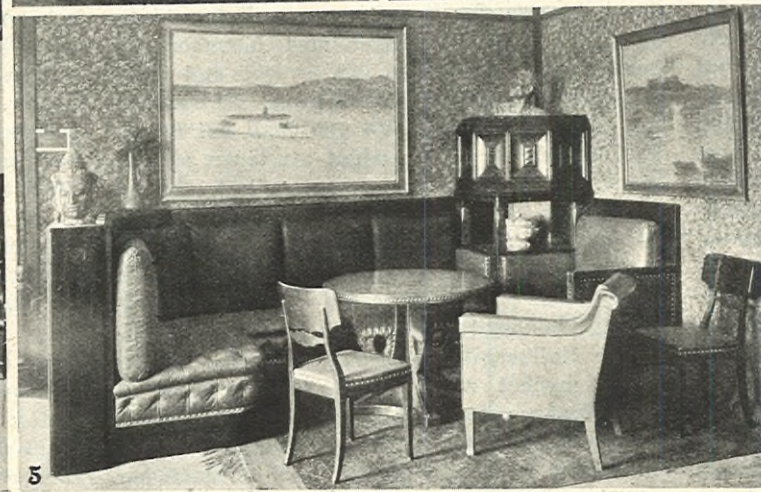
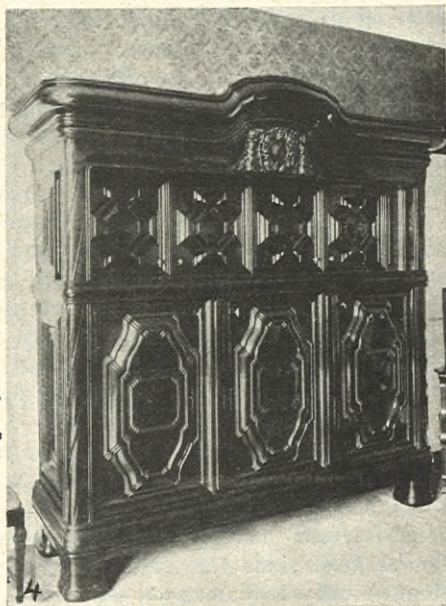
Stockholm
20 juli 09.

O, käre biskop!

NÄR TÅGET dånade in på stationen och jag icke såg dig, men i stället Paul och honom så allvarlig, då kände jag det, som om förskräckelsens blixtnagat tvärt igenom mig och nitat mig fast på perrongen, men då jag hörde, att det var bara domprosten som var

sjuk och bara litet, då tyckte jag missräkningen att du inte kunde komma än var jämförelsevis lätt att bära. Men jag darrade och snyftade som en stockholmska, när förskräckelsen väl var öfver, och inte förr än efter en kvart märkte jag, att Paul gick och höll mig under armen på Gustaf Adolfs torg. Så att om du får höra det på omvägar, så vet du sammanhanget. Men

1. "Begravning i Leksand", tapet af Ferd. och Anna Boberg, utf. af Nordiska Kompaniet. 2. Nordiska Kompaniet: Hvardagssalong, komp. af D. Blomberg. 3. Nordiska Komp.: Matsal, komp. af D. Blomberg. 4. Isidor Hörlin: Matsalsskåp. 5. Nordiska Möbl.-A.-B.: Herr-rum, komp. af R. Östman. 6. Nord Komp.: Skåp, komp. af F. Boberg. 7. Myrstedt & Stern: Sängkammare, komp. af O. Rothweiler. 8. Nordiska Möbl.-A.-B.: Sideboard till matsalsmöbel, komp. af R. Östman. 9. Konsthåndverkarnes gillestuga, anordnad af D. Blomberg.

KUNGLIGT BESÖK

VÅR FLITIGE utställningsfotograf presenterar här tre vackra bilder från det besök vårt kungapar med sina badensiska gäster här om dagen aflade på utställningen. Bild 1:

PÅ UTSTÄLLNINGEN.

Storhertiginnan af Baden och konung Gustaf. Bild 2: Storhertigen af Baden, vägled af landshöfding Svedelius och arkitekten Boberg. Bild 3: Drottningen och prinsessan Maria.

käre, o, det får aldrig hända dig något, aldrig, och jag skall göra allt hvad du önskar af mig, men jag vet ju att du vill nästan alltid detsamma som jag.

Men Paul är väl rolig! Vet du hvad han gör nu om dagarna? Jo, han går och ser på bosättning och det allra roligaste är att han påstår, att jag måste vara med, ehuru jag säger honom, att det gör saken betydligt mera komplicerad. En sådan bagatell som hvem som skall sitta och se dekorativ ut i salongen, servera te i fruns rum, vara huslig i köket och spegla sig i sängkammarspegeln det talar vi aldrig om. Endast när jag säger: vet du om hennes ögon går till den där tapeten? eller, tror du att hon tycker om ovala matbord? ser vi på hvarandra och skrattar, ehuru vi inte menar detsamma med det. Men vi har hållit på nu två dagar bara med möblerna i den vänstra längan af utställningen, och jag tror, att när jag skolkat ibland, har Paul varit ensam och frågat på priserna. Men vi skall väl talas vid på allvar en gång också, och ännu har jag öfverraskningar för honom. Emellertid, ack biskop, inte är det något fel på möblerna, endast det att de äro så många, att intrycken lätt förvirras.

Nu skall du försöka tänka dig Paul och mig, bägge otadligt hvitklädda och i panamas, men den förre med katalog och anteckningsbok, som jag föraktar, så snart det inte gäller hemslojden. Då man ser Paul med hållning som en riksmarskalk träda fram för att undersöka ett möblemang till 15,000 kronor och bli alldeles blek och hopfälld af obehag, när folkströmmen kommer honom för nära, eller ett folkskolebarn trampar på hans lackerade skor, då förstår man, att han måste tänka i slottsstil och att ett hjärta och ett öfverståthållarpalats är hvad som skulle falla sig naturligtast för honom. Stackars Paul! Han gillar t. ex. inte björk. Vi kommer in i Sv. Konstslöjds utställning, där Wandler har två interiörer, bägge i björk, den ena i en kall och den andra i en mild färgton, och bägge något af det vackraste enligt min smak som finns i möbelväg på utställningen: materialet, dekoreringen och färgsammansättningen med möbeltyget. Det är något diskret och hemtrefligt på samma gång öfver det.

— O, Paul, tänk den som —! säger jag. Men han nickar förströdt och tågar ifrigt vidare till ek och mahogny.

Carl Johansons två interiörer äro redan honom mera värdiga, matsalmöbeln af inlagd mahogny är också mycket gedigen, utan anspråksfullhet, likaså herrummöbeln, men tror du han stannar vid det! Han hastar till Nordiska kompaniet, där har han varit förut, och nu skall han visa mig. — Men Paul då, säger jag, stanna och se på Bobergs tapet i fonden. — Den skall ses på nära håll, säger han. — Det är lika nödvändigt att se den på afstånd, svarar jag.

— Något sådant måste man ju ha, förklarar Paul och ser sig om i Nordiska kompaniets hvardagsalng. Ett rum, som är stilfullt och tar sig väl ut, men där man trifs.

— Sätt märke för arkitekt Blomberg då, säger jag, och Paul går omkring och känner på sidetapeterna från Almqvist, tycker att alm är litet mera distingeradt än björk, profvar gungstolen, mäter på bokhyllorna, känner på råsilkesgardinerna. (Ingen törs hindra honom.) Jag tittar — slött, säger Paul — på det hela, utan intresse för detaljerna och tänker blott, att i det där utsprånget med blommor och böcker nära till hands och en god stol invid bordet skulle jag må förträffligt och bli outhärdligt lat och estetisk, just som Paul vill ha en. Paul säger: — det är något att tänka på, jag säger: — ja, man kan ju inte alltid sitta på sidenstolar med förgyllda ben. Han säger: — ja, men de hör till ändå, och så går vi till praktsalongen. O, ja, den är utsökt i hvarje detalj, från gobelängen och de två dyrbara skåpen till bokbandet från Hedberg och de emaljerade Hallbergska dosorna på byrån. Det är också mycket roligt att studera och njuta af och förvånas öfver, roligt att läsa af den bobergska handstilen i inläggningarna i päronträskåpets inre, som gömmer oanade rikedomar af idéer, och i pokalernas och stolarnas linjer, men att en ung man, som skall sätta bo, kan ha något annat än ett mycket platoniskt intresse af allt detta, förstår inte jag. Och dock hörde jag att han frågade om alltsammans var beställt eller till salu. Jag gläder mig att få visa dig gobelängen, ehuru jag vet, att du kommer att stöta dig på något sådant som att folk står med hatten på och händerna i byxfickorna, medan prästen läser begravningsritualen öfver en öppen graf. Men du kommer att njuta med mig af alla dessa skilda dalfolkstyper, så för-

träffligt återgifna, af detaljernas rikedom och af färgernas harmoni. Det är sju flickor som i 1 3/4 år arbetat på gobelängen, med ett rörande intresse, säger man, en outtröttlig flit och något af denna oegennyttiga glädje att få tjäna konsten, om än på en mindre bemärkt plats, som slagit mig som något så vackert, när jag mött den. Allt detta märks också på arbetet, hvarje inslag i väfven tyckes mig tala högt om de arbetandes kärlek och pietet. Det är samma historia med Paul i matsalen. Dess tunga mörka mahognymöbler och skulpterade panel passar för ett medeltida slott och ett medeltida slottsherrskap med ett gifvande landskap i förläning, men Paul tänkte ögonblickligen sig själf vid den öfre bordsändan och det skulpterade skåpet med Sten Sture och Gustaf Vasa som en passande bakgrund. Jag nöjde mig med att begrunda och pränta i mitt minne den förtjusande idén med anordnandet af en fönstersmyg, begränsad af två skåp för silfver och porslin, liksom jag i mitt hjärta gömde arkitekt Blombergs spiselvrå i herrumnet. Jag har en sann passion för oregelbundenheter och öfverraskningar. Men Paul säger: — Starbäckes romaner! och skrattar. Han begriper inte bättre, vet inte hur iscensättningen kan skapa stämningen och att det inte är de väldiga gemaken, som gör det.

— Jag har ännu inte hört dig säga, att du vill bli snickare, skämtar han. När skall vi resa ner till Nyköping och gå igenom en liten kurs på Nordiska kompaniets verkstäder?

— Låt oss se allting här först, svarar jag tåligt och drar honom in i nästa afdelning, som är Nordiska möbleringsaktiebolaget.

Jag konstaterade här att svenska möbelarkitekter ha mest sinne för matsalar och herrum, salongen och sängkammaren slår dem litet åt huvudet, om du förstår hvad jag menar. I herrummet, komponerad af Östman, fängslades jag ånyo af spiselvrån, en nisch, fodrad med bokhyllor, så att när man sitter på brasbänkarna och kommer i gräl om ett citat, är det bara att resa sig upp och leta fram Shakespeare. Jag var mycket förtjust också af idén att sätta bokhyllan i vinkel rakt ut mellan fönstren och sedan skrifbordet tvärs för, hvarigenom man bildar två trefliga fönsterplatser, från hvilka man inte kan se hvarandra. Det roliga i detta uppskattade emellertid alls inte Paul, men han vet

Förhindra icke

fotsvett genom användande af medel, som tilltäppa hudens porer, utan genom hudens vård. Missvård af fötterna förorsakar många obehag och ej sällan sjukdomar. Af hvilken stor betydelse värden af fötterna är, därpå är Kneipp-kuren ett tydligt bevis. Ett godt medel är äfven att fukta fötterna med Salubrin och frotera dem; att efter tvättning med vatten fukta dem med Salubrin verkar uppriskande på huden.

IDUNS MODELLKATALOG

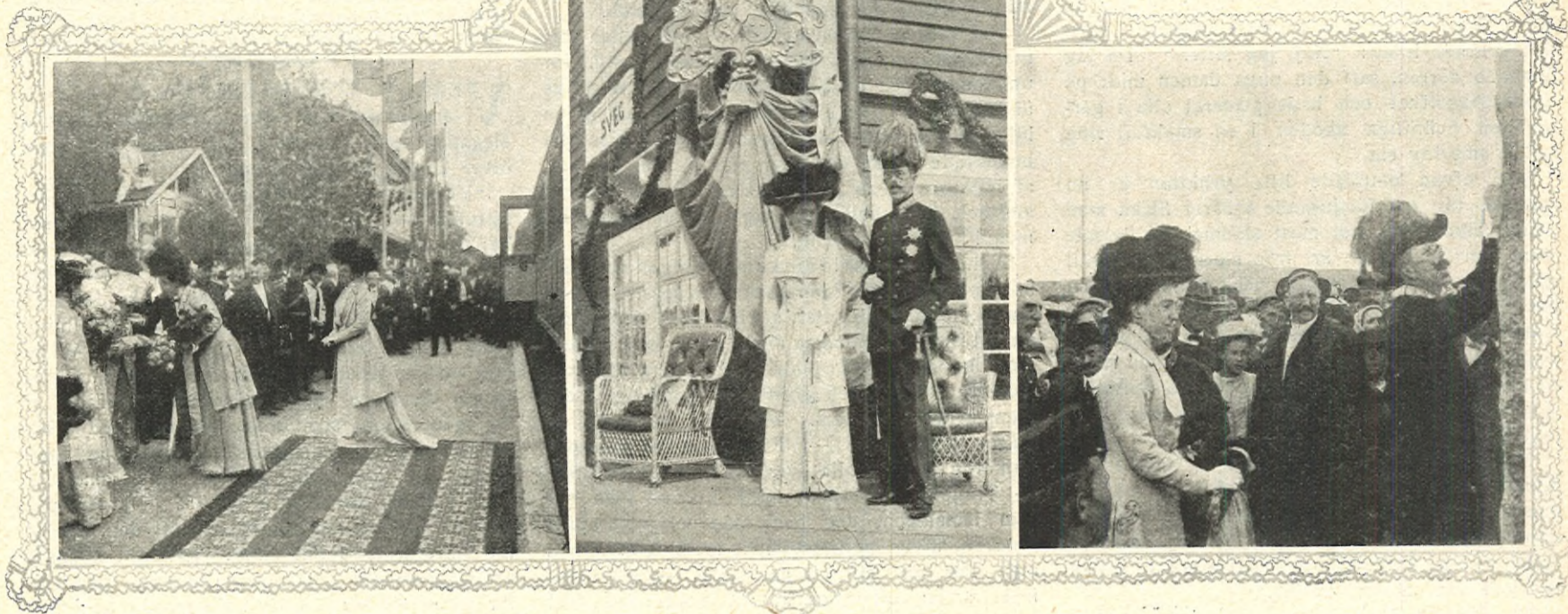
Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem. Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

FRÅN ORSA—SVEG-

HÄRJEDALEN HAR fått sin första järnväg med den nyöppnade Orsa—Sveg-banan, och kungaparets närvaro förhöjde den högtidliga invigningen. Bild 1: Drottningen mot-

BANANS INVIGNING.

tager blomsterhyllningen i Orsa. Bild 2: Kungaparet afhör invigningstalet i Sveg. Bild 3: Konungen inskrifver sitt namn å minnesstenen i Sveg. Erik Boden, Borlänge, foto.

väl inte så mycket om lifvet som jag och Nordiska möbleringsaktiebolaget. Du ser, att det är möblernas relation till hvarandra som mest intresserar mig. För stil och form har jag inte så mycket sinne. Och det skulle lika litet falla mig in att gå och stryka på en främmande möbels "elegant behandlade yta" som på en främmande människas. Emellertid är jag mycket intagen, alltjämt platoniskt, i bolagets matsalsmöbel, särskilt dess sideboard, som har en modell, som borde slå igenom, den är ädel och värdig.

Hos Myrstedt och Stern, där i en salong, som eljes lämnar en tämligen oberörd, står en stor, präktig länstol, hvilken kommer en att rörd minnas det stackars 90-tal, som sett en födas, är i herrummet en ännu mera radikal anordning för att skilja invånarna åt, och bokhyllan ofvanför skrifbordet, som står ut från väggen, är ordnad alldeles som tvättställen i första klass sofkupéer med en bokrad åt hvart håll. Sängkammaren, säkerligen mycket dyrbar, är som ett stort trähaf, panel och stora skåp omkring sängarna i en särdeles vacker björk. Det är stadigt och renligt, men litet kallt och vittnar godt om firmans tro på äktenskapets oomkullrunklighet. Toalettbordet är något af det mest förtjusande jag sett, och jag måste säga att det hela gör sig bra.

Du får icke tro som jag gjorde, att möbeluppvisningen är slut med detta. Om en stund kommer man till arkitekten Isidor Hörlins dyrbara matsal med gyllenläder af fröken Gustafva Meukow på alla stolarna och dyrbara inläggningar. Paul vill naturligtvis gärna ha det eller något liknande. Jag var jämförelsevis lugnare, när vi vandrade igenom Konsthandverkarnas gillesstuga, anordnad af arkitekten Blomberg, ty Paul förstår ju att dess innehåll med receptionsstol och gilleskrin ändå icke är för honom. Vi undgingo också lyckligt alla faror i arkitekten Bergstens utställningsrum, trots att det innehåller vackra saker, och när vi gått igenom den stora salen invid, där arkitekterna Westman, Östberg och Lindegren utställa, och jag darrat ett ögonblick för Pauls räkning inför dess dyrbarheter, voro vi ändtligen färdiga med första afdelningen, och kommo ut i det fria.

För att nu också tala om något världsligt och inte blott den heliga konsten, så stötte vi

ihop med det badensiska hertigparet, bror och svägerska till drottningen, som, mera lyckligt lottade än den store tsaren, gingo omkring helt ogeneradt på utställningen och i sällskap med våra kungliga besökte både de mera allvarliga och skämtsamma afdelningarna, som det syntes mycket intresserade af allt. Midt under deras besök måste våra kungliga resa till järnvägsinvigningen i Dalarna. De ha en arbetsam sommar i år, men hvem har inte det?

Paul helt enkelt blir här, säger han, till dess du kommer upp. Jag längtar mycket efter några rader från dig. HILLEVI.

Ur barnens värld.

Från Iduns Barnens-Dag-pristäffling.

(Forts.)

Några episoder ur små barns lif.

ATT STUDERA utvecklingen af barnets tanke och känslolif är väl ett af de mest tacksamma och roande studier en vuxen människa kan ägna sig åt. Om hvar och en som har barn i sin närhet, ville uppteckna en mängd episoder eller lustiga eller rörande uttryck, som stå i förbindelse med de små, så skulle sådana anteckningar utgöra en både omväxlande och treflig lektyr, åtminstone för mödrarna.

Här nedan följa några små bidrag till en dylik hemlektyr.

Jag är nu en gammal mormor med gråa hår, men då var jag en skoltös på åtta år, med långa gullgula lockar, och lifliga bruna ögon. Jag hade många vackra saker att leka med, dockor och dockskåp och mycket annat, men det käraste jag ägde var en liten fågel, ett geni bland fåglar. Pipi var barn af en kanariefågel och en grönsiska och hade ärft sin fars sångröst och sin mors klokhet. Han kunde sitta timtals på min axel och sjunga, under det jag gick fram och tillbaka på golfvet och läste mina läxor. Dörren till hans bur stod öppen hela dagarne och hur många rum jag var ifrån det, där lille Pippi satt, kom han blixtnabbt flygande, då jag ropade på honom. Om söndagarne då min mor läste predikan högt, kom ofta Pippi inflygande

i hennes rum och satte sig på bordet framför toalettspiegeln och under det han speglade sig vaggade han på sitt lilla hufvud och sjöng så att det ekade i rummet, ända tills jag fick lof att bura in honom, dels därför att han öfverröstade min mor och dels därför att jag omöjligt kunde hålla mig allvarsam, då Pippi sjöng sina drillar för sin spegelbild.

En dag, då jag kom hem från skolan, sprang jag häftigt från det ena rummet till det andra och Pippi, som hörde min röst, skulle som vanligt flyga efter mig. Just som jag utan att tänka på Pippi skulle draga igen en dörr efter mig, satte det lilla djuret sitt hufvud emellan dörren och dörrspringan. Det var ett ögonblicks verk, innan jag hann tänka låg min kära lilla fågel död vid mina fötter. Min sorg öfver denna lefvande lilla varelse, som jag ägt och beskyddat och som visat mig tillgifvenhet, var så stor, att om den varit lika långvarig som den var bitter, skulle jag ej kunnat bära den. Men det hör till barnets lyckliga gåfvor att fort kunna återhämta sig från sina sorger. Jag grät hejdlöst i en hel dag, men sedan talade jag ej mera om min förlust, glömde den kloke och vackre lille sångaren gjorde jag dock aldrig.

Då min äldste son var tre år bodde vi fyra trappor upp, och midt öfver gatan låg den affär där vi brukade köpa bröd m. m.

En morgon stodo en af mina döttrar, jungfrun och jag ute i köket och rådgjorde om de uppköp, som skulle göras, under tiden kom den lille pysen ut till oss och stod en stund tyst och hörde på oss.

Men rätt som det var försvann han och med honom den stora korg, som jungfrun ställt ifrån sig på en stol. Så snart vi märkte att gossen var borta, blefvo vi förskräckta, ty köksdörren hade stått på glänt.

Tänk om barnet gått ut i förstugan och fallit utför trappan, vi rusade ut, men pysen var hvarken i förstugan eller trappan, vi sökte honom i rummen, men ej heller där fanns han. Då kom en af hans systrar att se ut genom fönstret, och hvad fick hon se om inte sin lille bror med den stora korgen på armen, krypande uppför trappan till affären midt öfver gatan. Den lille hade blifvit hungrig och tyckt att vår rådplågning varade för länge. Att han fick sällskap uppför trapporna säger sig själf.

Hvarje husmoder bör prenumerera på **Barngarderoben** Hvarje sömmerska likaså. 12 häften årligen.

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr. Lösnummer 30 öre.

